

ROZHODNUTIA

ROZHODNUTIE KOMISIE (EÚ) 2023/1785

z 15. septembra 2023,

ktorým sa zrušuje rozhodnutie 2006/929/ES, ktorým sa zriaďuje mechanizmus na zaistenie spolupráce a overovania pokroku v Bulharsku na účely osobitných referenčných kritérií v oblastiach reformy súdnictva a boja proti korupcii a organizovanému zločinu

EURÓPSKA KOMISIA,

so zreteľom na Zmluvu o Európskej únii,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na Akt o pristúpení Bulharskej republiky a Rumunska, a najmä na jeho článok 37 a 38,

keďže:

- (1) Komisia pred pristúpením Bulharska k Únii vo svojej monitorovacej správe z 26. septembra 2006 o stave pripravenosti Bulharska a Rumunska na členstvo v EÚ ⁽¹⁾ identifikovala niekoľko otázok, najmä pokiaľ ide o povinnosť zodpovedať sa a efektívnosť súdneho systému a orgánov presadzovania práva v Bulharsku, v ktorých bol stále potrebný ďalší pokrok s cieľom zabezpečiť schopnosť vykonávať a uplatňovať opatrenia prijaté na vytvorenie vnútorného trhu a priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti.
- (2) Komisia 13. decembra 2006 prijala rozhodnutie 2006/929/ES ⁽²⁾, ktorým sa zriaďuje mechanizmus na zaistenie spolupráce a overovania pokroku v Bulharsku v záujme riešenia šiestich osobitných referenčných kritérií v oblastiach reformy súdnictva a boja proti korupcii a organizovanej trestnej činnosti. V uvedenom rozhodnutí sa uvádza, že mechanizmus sa má zrušiť, keď sa dostatočne splnia všetky tieto referenčné kritériá.
- (3) V rozhodnutí 2006/929/ES sa od Bulharska vyžaduje, aby Komisii pravidelne podávalo správy o pokroku dosiahnutom pri plnení referenčných kritérií. Komisia oznámila Európskemu parlamentu a Rade svoje vlastné pripomienky a zistenia týkajúce sa správ Bulharska po prvýkrát v júni 2007 a odvtedy podávala pravidelné správy. Každá z týchto správ Komisie bola výsledkom dôkladnej analýzy založenej na úzkej spolupráci s vnútroštátnymi orgánmi, ako aj na informáciách od občianskej spoločnosti a iných zainteresovaných strán a pozorovateľov.
- (4) Komisia vo svojej správe z januára 2017 ⁽³⁾ vykonala komplexné posúdenie pokroku, ktorý Bulharsko dosiahlo od zriadenia mechanizmu spolupráce a overovania. Na tomto základe Komisia stanovila jasnú cestu k ukončeniu mechanizmu na základe sedemnástich hlavných odporúčaní, v ktorých sa objasnili požiadavky, ktoré Bulharsko muselo splniť, aby vyhovel šiestim referenčným kritériám stanoveným v rozhodnutí 2006/929/ES. Vzhľadom na dosiahnutý pokrok Komisia dospela k záveru, že splnenie týchto odporúčaní by malo byť postačujúce na uzavretie mechanizmu spolupráce a overovania, a to pod podmienkou, že medzičasom nedôjde k žiadnemu vývoju, ktorý by viedol k jasnému zvráteniu pokroku. Mnohé z týchto odporúčaní sa týkali vytvorenia vnútorných záruk, ktoré by zabezpečili nezvratnosť výsledkov a preukázali, že sa bude pokračovať v prebiehajúcich reformách a konsolidácii pokroku aj bez mechanizmu spolupráce a overovania.

⁽¹⁾ Monitorovacia správa o stave pripravenosti Bulharska a Rumunska na členstvo v EÚ, 26. september 2006, KOM(2006) 549.

⁽²⁾ Rozhodnutie Komisie 2006/929/ES z 13. decembra 2006, ktorým sa zriaďuje mechanizmus na zaistenie spolupráce a overovania pokroku v Bulharsku na účely osobitných referenčných kritérií v oblastiach reformy súdnictva a boja proti korupcii a organizovanému zločinu (Ú. v. EÚ L 354, 14.12.2006, s. 58).

⁽³⁾ Správa Komisie o pokroku Bulharska v rámci mechanizmu spolupráce a overovania, COM(2017) 43 final.

- (5) Komisia vo svojej správe z novembra 2018 ⁽⁴⁾ uvítala pokrok Bulharska smerom k rýchlemu ukončeniu mechanizmu spolupráce a overovania a dospela k záveru, že tri z referenčných kritérií by sa mohli považovať za predbežne uzavreté. Komisia zohľadnila najmä pokrok, ktorý Bulharsko od svojho pristúpenia dosiahlo pri zmene svojho ústavného a legislatívneho rámca, a to v snahe posilniť záruky nezávislosti súdnictva, ako aj transparentnosť a účinnosť súdnych konaní. Zmeny bulharskej ústavy v roku 2015 popri tom priniesli reformu Najvyššej súdnej rady a posilnenie súdnej inšpekcie. Tieto zmeny platia už niekoľko rokov.
- (6) V správe Komisie z októbra 2019 ⁽⁵⁾ sa zistilo, že pokrok, ktorý Bulharsko dosiahlo v rámci mechanizmu spolupráce a overovania, bol dostatočný na splnenie jeho záväzkov prijatých v čase jeho pristúpenia k Únii a že všetkých šesť referenčných kritérií stanovených v rozhodnutí 2006/929/ES a objasnených prostredníctvom sedemnástich odporúčaní uvedených v správe z januára 2017, bolo dostatočne splnených. Komisia okrem iného vzala na vedomie najmä komplexné reformy všeobecného protikorupčného inštitucionálneho rámca, ktoré sa uskutočnili počas predchádzajúcich dvoch rokov. Komisia ďalej v záveroch svojej správy z októbra 2019 uviedla zoznam osobitných záväzkov, ktoré prijala bulharská vláda. Tieto osobitné záväzky zahŕňali najmä zavedenie postupov týkajúcich sa povinnosti zodpovedať sa generálneho prokurátora v súlade s odporúčaniami Benátskej komisie, ako aj záväzok zmeniť zákon o súdnom systéme s cieľom zrušiť ustanovenia vyžadujúce automatické pozastavenie činnosti sudcov v prípade vyšetrovania trestného činu proti nim, ako aj ustanovenia, podľa ktorých sú sudcovia povinní oznamovať svoje členstvo v profesijných komorách. Bulharsko sa tiež zaviazalo pokračovať v spolupráci s orgánmi Rady Európy v oblasti boja proti korupcii. V správe z októbra 2019 sa takisto náležite zohľadnilo úsilie Bulharska o internalizáciu monitorovania na vnútroštátnej úrovni prostredníctvom Rady pre koordináciu a spoluprácu (ďalej len „rada pre následné monitorovanie“), ktorá je zodpovedná za dohľad nad pokračujúcim pokrokom reforiem.
- (7) V nadväznosti na osobitné záväzky uvedené v správe z októbra 2019 bulharský parlament vo februári 2020 prijal uvedené zmeny zákona o súdnom systéme, pričom osobitný záväzok zaviesť postupy týkajúce sa povinnosti zodpovedať sa generálneho prokurátora zostal ako jediný nedoriešený záväzok zo správy z októbra 2019.
- (8) V rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti sa v úzkej spolupráci s Komisiou a v konzultácii s Benátskou komisiou zriadil rámec pre vyšetrovanie generálneho prokurátora a jeho zástupcov ⁽⁶⁾. Rada Európskej únie 4. mája 2022 schválila navrhovaný plán obnovy a odolnosti Bulharska, medzi míľniky ktorého patrí aj záväzok Bulharska týkajúci sa nadobudnutia účinnosti legislatívnych zmien s cieľom zabezpečiť účinnosť trestného konania a zlepšiť povinnosť zodpovedať sa generálneho prokurátora a jeho trestnú zodpovednosť. Bulharský parlament prijal 26. mája 2023 zákon, ktorým sa zavádzajú postupy týkajúce sa povinnosti zodpovedať sa generálneho prokurátora a jeho zástupcov. Zákon nadobudol účinnosť 6. júna 2023, čím sa splnil posledný nespĺnený osobitný záväzok v rámci správy z októbra 2019. Predseda vlády Bulharska informoval Komisiu listom z 26. júna 2023 o opatreniach prijatých na splnenie osobitných záväzkov, ktoré boli uvedené v záveroch správy z roku 2019 v rámci mechanizmu spolupráce a overovania, ako aj o ďalších opatreniach na pokračovanie v dodržiavaní zásad právneho štátu.
- (9) Pokiaľ ide o záväzok Bulharska pokračovať v spolupráci s orgánmi Rady Európy v oblasti boja proti korupcii, treba poznamenať, že v kontexte plánu obnovy a odolnosti Bulharska bolo dohodnutých niekoľko protikorupčných míľnikov, ktoré si vyžadujú spoluprácu Bulharska s orgánmi Rady Európy.
- (10) Preto všetky referenčné kritériá stanovené v rozhodnutí 2006/929/ES, ktoré boli objasnené prostredníctvom sedemnástich odporúčaní uvedených v správe z januára 2017, ako aj osobitné záväzky ⁽⁷⁾ uvedené v správe z októbra 2019, boli dostatočne splnené.

⁽⁴⁾ Správa Komisie o pokroku Bulharska v rámci mechanizmu spolupráce a overovania, COM(2018) 850 final.

⁽⁵⁾ Správa Komisie o pokroku Bulharska v rámci mechanizmu spolupráce a overovania, COM(2019) 498 final.

⁽⁶⁾ Pozri míľnik č. 222, vykonávacie rozhodnutie Rady z 28. apríla 2022 o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Bulharska, ST 8091 2022 INIT. Komisia posúdi splnenie míľnika v pláne obnovy a odolnosti Bulharska po tom, ako Bulharsko predloží príslušnú žiadosť o platbu.

⁽⁷⁾ Týmto posúdením nie je dotknuté posúdenie plnenia príslušných míľnikov a cieľov v pláne obnovy a odolnosti Bulharska.

- (11) Vývoj situácie v Únii v oblasti právneho štátu vytvoril pre spoluprácu Komisie s Bulharskom nový kontext. Najmä každoročný cyklus posudzovania právneho štátu, ktorý sa začal oznámením Komisie z júla 2019 o posilnení právneho štátu v Únii ⁽⁸⁾ a v politických usmerneniach predsedníčky von der Leyenovej, poskytuje trvalý rámec s dlhodobou perspektívou, ktorý má sprevádzať udržateľnú reformu, a to pokiaľ ide o Bulharsko, ako aj o ostatné členské štáty. Súčasťou tohto cyklu je výročná správa Komisie o právnom štáte, ktorá od roku 2022 obsahuje aj odporúčania pre členské štáty, stimuluje pozitívne smerovanie v otázkach právneho štátu, prehĺbuje dialóg a spoločnú informovanosť a zabraňuje vzniku alebo prehĺbovaniu výziev. Vďaka tejto správe bude možné monitorovať vykonávanie dohodnutých reforiem Bulharska. Monitorovanie pokračujúceho vykonávania reforiem zavedených Bulharskom zabezpečí aj rada pre následné monitorovanie na vnútroštátnej úrovni.
- (12) Komisia predložila svoju správu o pokroku Bulharska v rámci mechanizmu spolupráce a overovania z októbra 2019 príslušnému výboru Európskeho parlamentu. Komisia náležite zohľadnila pripomienky Európskeho parlamentu doručené listom predsedu Európskeho parlamentu z 20. decembra 2019.
- (13) Komisia 5. júla 2023 informovala Radu o svojom zámere zrušiť rozhodnutie 2006/929/ES, ktorým sa zriaďuje mechanizmus spolupráce a overovania pre Bulharsko, a s konečnou platnosťou ho uzavrieť. Táto skutočnosť bola oznámená aj Európskemu parlamentu. Rada listom z 26. júla vzala na vedomie zámer Komisie formálne uzavrieť mechanizmus spolupráce a overovania pre Bulharsko a Rumunsko.
- (14) Rozhodnutie Komisie 2006/929/ES by sa preto malo zrušiť,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Rozhodnutie 2006/929/ES sa zrušuje.

Článok 2

Toto rozhodnutie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

V Bruseli 15. septembra 2023

Za Komisiu
predsedníčka
Ursula VON DER LEYEN

⁽⁸⁾ COM(2019) 343.